

Návrh

na vyhlášení zvláště chráněného území

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon)
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb. o plánech péče, zásadách péče a podkladech
k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území, kterou se provádí některá
ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších
předpisů

Přírodní památka

Ostrov Markéta

Datum zpracování:

říjen 2022

1. Název zvláště chráněného území

Ostrov Markéta

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území

Přírodní památka (dále také PP) ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon).

3. Předměty ochrany a jejich popis

3.1. Souhrnná charakteristika předmětů ochrany

Různověký, etážovitý lesní porost s pestrou dřevinou skladbou a populací druhů na tyto biotopy vázané.

3.2. Popis hlavních předmětů ochrany

Významná rostlinná společenstva

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému (stupeň vzácnosti/ ohrožení)
Svaz LDA <i>Quercion roboris</i> Západoevropské a středoevropské acidofilní doubravy (L7.1 Suché acidofilní doubravy/-, L7.2 Vlhké acidofilní doubravy/9190 Staré acidofilní doubravy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>) na písčitých pláních	100	Různověký, etážovitý lesní porost s pestrou dřevinou skladbou, v horní nejstarší etáži převažuje dub letní s lípou srdčitou.

Významné druhy:

Zdroj dat: aktuální inventarizační průzkumy lokality (Konečná 2019).

název druhu (český) název druhu (vědecký)	aktuální početnost populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu (dílčí plocha)
hvozdík pyšný pravý <i>Dianthus superbus</i> subsp. <i>superbus</i>	ojediněle	SO	v okrajových partiích (pobřežních světlinách) ostrova

Kategorie vyhlášky 395/1992 Sb., Červeného seznamu a Červené knihy jsou uvedeny kódem u jednotlivých druhů.
Kategorie podle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.: KO = kriticky ohrožený, SO = silně ohrožený, O = ohrožený.

4. Cíl ochrany

Dlouhodobým cílem péče o přírodní památku Ostrov Markéta je zachování a zlepšování podmínek nezbytných pro trvalou existenci stanovišť, které jsou předmětem ochrany v přírodní rezervaci a zároveň zachování a ochrana dalších přírodních biotopů včetně populací zvláště chráněných, ohrožených a regionálně významných druhů rostlin a živočichů.

5. Základní ochranné podmínky

Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v § 36 odst. 2 zákona.

6. Návrh bližších ochranných podmínek

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené PP bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) povolovat změny druhu pozemků nebo způsobů jejich využití, povolovat a provádět změny vodního režimu pozemků;
- b) povolovat a umisťovat nové stavby;
- c) zřizovat skládky jakýchkoli materiálů;
- d) umisťovat myslivecká zařízení k příkrmování zvěře, příkrmovat zvěř mimo příkrmovací zařízení a vypouštět odchovanou zvěř;
- e) hnojit pozemky, používat chemické prostředky;
- f) rozdělovat oheň;
- g) vysazovat nebo vysévat rostliny anebo vypouštět živočichy;
- h) provozovat hromadné sportovní a turistické akce.

Souhlasy uvedené v bodech a) až h) se nevyžadují, pokud tyto činnosti vykonává přímo příslušný orgán ochrany přírody, nebo jsou příslušným orgánem ochrany přírody požadovány v rámci realizace schváleného plánu péče nebo v rámci opatření ke zlepšení stavu prostředí přírodní památky.

7. Vymezení hranice přírodní památky a jejího ochranného pásma

7.1. Navrhovaná hranice přírodní památky

Navržená hranice PP je vedena převážně po hranicích stávajících parcel katastru nemovitostí. Hranice byla navržena tak, aby všechny významné fenomény předmětu ochrany byly v území zahrnuty.

7.2. Vymezení ochranného pásma přírodní památky

Ochranné pásmo se nevyhlašuje

7.3. Získání informace o vymezení přírodní památky

Zákres a vymezení hranice PP je přílohou č. 1 a 2 tohoto návrhu.

Návrh hranice PP je dále k dispozici na internetových stránkách Krajského úřadu Jihočeského kraje (www.kraj-jihocesky.cz) v kapitole „Krajský úřad – Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví – Ochrana přírody a krajiny – Oddělení – Příroda, krajina, druhová ochrana – Zvláště chráněná území“ (<https://zp.kraj-jihocesky.cz/zvlaste-chranena-uzemi.html>).

8. Územně správní zařazení přírodní památky

kraj: Jihočeský

okres: Tábor

obec s rozšířenou působností: Tábor

obec s pověřeným obecním úřadem: Sezimovo Ústí

obec: Planá nad Lužnicí

katastrální území: Planá nad Lužnicí (721336)

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených návrhem přírodní památky

Katastrální území: *Planá nad Lužnicí (721336)*

Číslo parcely podle KN	Původ parcelního vymezení	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo LV	Výměra celková podle KN (m ²)	Dotčená část parc. (m ²)
2154	DKM	lesní pozemek		44	43306	43306
			CELKEM			43306

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území*

Přírodní památka: 4,3306 ha

Ochranné pásmo: 0,00 ha

Celkem: **4,3306 ha**

* výměra byla stanovena výpočtem z mapových podkladů (v programu ArcGIS)

11. Odůvodnění návrhu

11.1. Historie ochrany území, vymezení PP

Jedná se o nové vyhlášení stávajícího chráněného území. Výnosem Ministerstva kultury č. 2596/53, ze dne 9. 10. 1953 byla lokalita zajištěna jako rezervace „Ostrov sv. Markéty“.

Vyhláškou Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 13. 8. 1992 (k zákonu č.114/1992 Sb.) bylo území převedeno do kategorie přírodní památka.

Při inventarizačním průzkumu vegetačního krytu (Albrechtová 1980) byl na území PP Ostrov Markéta zjištěn jeden zvláště chráněný druh dle vyhl. 395/1992 Sb., zároveň byly zaznamenány 4 druhy uvedené v Červeném seznamu (Grulich, 2012) a zároveň uvedené v Červené knize jižní části Čech (Lepší P. et al). Jeden taxon zaznamenaný v době vyhlášení ZCHÚ (srpice barvířská) nebyl ověřen.

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení podle vyhl.395/ červeného seznamu ČR Grulich 2012/ Lepší 2013	popis biotopu druhu
jedle bělokorá <i>Abies alba</i>		-/C4a/C4	lesní porost
hvozdík pyšný pravý <i>Dianthus superb</i> subsp. <i>superbus</i>	vzácně	SO/C2t/C1	v okrajových partiích (pobřežních světlinách) ostrova
hadí mord nízký <i>Scorzonera humilis</i>	ojediněle	-/C4a/C4	lesní světliny
srpice barvířská <i>Serratula tinctoria</i> ¹	v současnosti nedoložena, výskyt v budoucnosti není vyloučen	-/C4a/C3	-
tavolník vrboolistý <i>Spiraea salicifolia</i>	ojediněle	-/C3/C3	břehová partie

Kategorie vyhlášky 395/1992 Sb., Červeného seznamu a Červené knihy jsou uvedeny kódem u jednotlivých druhů. Kategorie podle vyhlášky MŽP 395/1992 Sb.: KO = kriticky ohrožený, SO = silně ohrožený, O = ohrožený. Kategorie podle Červeného seznamu: C1 = kriticky ohrožený, C2 = silně ohrožený, C3 = ohrožený, C4a = vzácnější taxony vyžadující pozornost – blízké ohrožení, C4b = vzácnější taxony vyžadující pozornost – s chybějícími informacemi.

¹ zjištěna při vyhlášení ZCHÚ od té doby již nepotvrzena

Kategorie podle Červené knihy: C1 = kriticky ohrožený, C2 = silně ohrožený, C3 = ohrožený či zranitelný, C4 = vzácnější taxony vyžadující další pozornost, D2 = nedokonale známé taxony.

Dále byl na lokalitě proveden inventarizační průzkum entomologický se zaměřením na brouky a dvoukřídlé (Máca 1993). Na tlející a houbami (*Laetiporus sulphureus*) napadení kmeny dubů je vázána bohatá fauna brouků, např. drabčící (*Trichophya pilicornis*, *Quedius scitus*), prachař (*Arpidiophorus orbicularis*), potemníci (*Pentaphyllus testaceus*, *Enfaphyllus tesiaceus*), z dvoukřídlých bahnomilka (*Metalimnobia bifasciata*), lužanka (*Campichoeta obscuripennis*), mrvnatka (*Sphaerocera monilis*) a moucha (*Phaeonia subventa*).

Ze zaznamenaných druhů lze jmenovat pouze volavku popelavou, zařazenou v Červeném seznamu IUCN do kategorie NT – téměř ohrožený. V minulosti zde bylo zaznamenáno hnízdění kriticky ohroženého mandelíka hajního (*Coracias garrulus*). Na rybníku a v okolí byly dále zjištěny druhy kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), silně ohrožený kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), kriticky ohrožený bukáček malý (*Ixobrychus minutus*), kriticky ohrožený orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), silně ohrožený včelojed lesní (*Pernis apivorus*), husa velká (*Anser anser*).

Vlastní plocha se od doby vyhlášení ZCHÚ zmenšila vlivem rozplavení rybníka, původní pruh rákosin se zmenšil v důsledku vyhrnování rybníčního sedimentu, který byl částečně deponován při severním okraji ostrova.

V minulosti bylo území ponecháváno samovolnému vývoji kromě managementu na eliminaci nežádoucího vlivu trusu z hnízdících volavek.

11.2. Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení PP

Hlavním důvodem vyhlášení PP je uvedení původního zřizovacího předpisu do souladu se současnou legislativou, jednoznačné vymezení předmětu ochrany PP. Spojené se změnou hranice PP, která nově respektuje hranici parcel katastru nemovitostí.

Po novém vyhlášení PP bude novým zřizovacím předpisem zrušen stávající zřizovací předpis, kterým je výnos Ministerstva kultury č. 2596/53, ze dne 9. 10. 1953.

11.3. K názvu zvláště chráněného území

Navrhován je název Ostrov Markéta vycházející z místního pojmenování lokality. Shodný název nese i stávající PP.

11.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území

Vzhledem k současnému charakteru lokality, historickému způsobu ochrany i na základě metodiky Ministerstva životního prostředí pro stanovení kategorií zvláště chráněných území, je navrhována kategorie přírodní památka.

11.5. K předmětům ochrany

Předmět ochrany je vymezen tak, aby obsáhl přírodní hodnoty území nově navržené PP v celém jejich rozsahu.

Prakticky celou plochu PP Ostrov Markéta porůstá věkově i prostorově silně diferencovaný lesní porost, jehož kostru tvoří stará kmenovina dubu letního (*Quercus robur*), s příměsí lípy srdčité (*Tilia cordata*), smrku ztepilého (*Picea abies*) a borovice lesní (*Pinus sylvestris*) pocházející z umělých výsadeb na původních vlhkých loukách. Tato nejstarší etáž již dosahuje svého fyzického věku a postupně odumírá. Na to má vliv i početná populace volavek popelavých, která způsobuje částečnou defoliaci a prosychání korun. V mladší etáži je zastoupen dub letní a lípa srdčitá, většinou výmladkového původu. Vtroušeně se vyskytují smrk ztepilý, jedle bělokorá (*Abies alba*), bříza bělokorá (*Betula pendula*), buk lesní (*Fagus sylvatica*), topol osika (*Populus tremula*), ojediněle jsou zastoupeny introdukované dřeviny jako douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*), dub červený (*Quercus rubra*), borovice vejmutovka (*Pinus strobus*), topol bílý (*Populus alba*) a modřín opadavý (*Larix decidua*). Porost má místy proředený charakter, ve světlínách dochází k rozvoji dřevinné buřeny maliníku (*Rubus idaeus*), ostružiníku (*Rubus fruticosus* agg.). Keřové patro v zapojeném porostu tvoří bez černý (*Sambucus nigra*), krušina olšová

(*Frangula alnus*), kalina obecná (*Viburnum opulus*), líska obecná (*Corylus avellana*) a sporadicky v místě vstupu na ostrov při JV břehu tavolník vrbový (*Spiraea salicifolia*). V břehových partiích je zastoupena vrba popelavá (*Salix cinerea*). Bylinné patro má poměrně vysokou pokryvnost (60-80 %), dominantní je ostřice třeslicovitá (*Carex brizoides*), ojediněle se vyskytuje konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), pštroček dvoulistý (*Majanthemum bifolium*), černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*). Konstantní příměs tvoří borůvka (*Vaccinium myrtillus*), bika bělavá (*Luzula luzuloides*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*), brusinka (*Vaccinium vitis-idaea*), zvonek okrouhlostý (*Campanula rotundifolia*), jestřábník savojský (*Hieracium sabaudum*), třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum*), zvonečník klasnatý (*Phyteuma spicatum*), na vlhkých stanovištích sítina rozkladitá (*Juncus effusus*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), kyprěj vrbice (*Lythrum salicaria*), tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*). Z moliniových druhů je významný výskyt hvozdíku pyšného (*Dianthus superbus* subsp. *superbus*) v JV části PP (u vstupu na ostrov) a v SV výběžku ostrova, hadího mordu nízkého (*Sorzonera humilis*) a bukvice lékařské (*Betonica officinalis*), v minulosti (70. léta 20.stol.) zaznamenaný výskyt srpce barvířské (*Serratula tinctoria*) není dlouhodobě potvrzen. Místy je břeh ostrova lemován přerušovanými porosty vrby popelavé (*Salix cinerea*).

Při okrajích na kontaktu s vodní plochou jsou vyvinuta mokřadní společenstva sladkovodních rákosin a vysokých ostřic. V porostech jsou zastoupeny rákos obecný (*Phragmites australis*), zblochan vodní (*Glyceria maxima*), chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), ostřice štíhlá (*Carex acuta*), o. měchýřkatá (*C. vesicaria*), vzácně o. nedošáchor (*C. pseudocyperus*), vtroušeně vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), kyprěj vrbice (*Lythrum salicaria*), karbinec evropský (*Lycopus europaeus*), na vodní hladině společenstva okřehkovitých rostlin se zastoupením okřehku menšího (*Lemna minor*).

Lesní porost je věkově silně diferencovaný, kostru tvoří nejstarší etáž dubu (zřejmě původní ředitelé až soliterní výsadby na vlhkých loukách) s příměsí lípy, smrku a borovice, střední věkovou etáž tvoří dub, lípa a smrk. V dochovaném porostu se dlouhodobě nehospodaří, padlá hmota je ponechávána na místě k zetlení.

11.6. K cílům ochrany

Management je navržen s cílem nejen zachování, ale i obnovu stanovišť uvedených v předmětu ochrany. V případě realizování plánu péče by se tak měla zvýšit heterogenita stanovišť a mělo by dojít ke zlepšení podmínek pro ochranně-ekologické či biologicky významné druhy rostlin.

Cílem ochrany v celé PP je udržet a cílenými zásahy zlepšit současný stav zachovalých lesních společenstev a na ně vázaných populací typických druhů rostlin a živočichů. Návrh managementu je zaměřený na prosvětlení partií s hvozdíkem lesním a na úpravu vertikální a horizontální struktury porostů s důrazem na zlepšení zdravotního stavu. Součástí návrhů opatření je eliminace nežádoucího vlivu hnízdících volavek na vegetaci (změna trofie vlivem trusu).

Perspektivním záměrem je ponechat lesní porost samovolnému vývoji s uplatněním přírodních procesů, s ponecháním padlé hmoty v porostu.

Cíl ochrany je formulován v souladu s ustanoveními § 35 odst. 2 zákona, tak, aby bylo zajištěno zachování předmětu ochrany v příznivém stavu.

11.7. K návrhu bližších ochranných podmínek

Bližší ochranné podmínky PP jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami PP a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám

ad a) a b) *povolovat změny druhu pozemků nebo způsobů jejich využití, povolovat a provádět změny vodního režimu pozemků, povolovat a umísťovat nové stavby:*

Předmět ochrany PP je vázán na stávající druh a způsob využití pozemků. Proto změna druhu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětu ochrany PP.

Rovněž jakákoliv stavební činnost s sebou nese riziko poškození předmětu ochrany.

Všechny výše uvedené činnosti je nutné vázat na souhlas orgánu ochrany přírody.

ad c) zřizovat skládky jakýchkoli materiálů:

Vzhledem k malé rozloze PP, mohou být lokality výskytu některých druhů nevhodným umístěním skládky i malého rozsahu nebo krátké doby trvání vážně poškozeny nebo zcela zničeny.

ad d) umísťovat myslivecká zařízení k příkrmování zvěře, příkrmovat zvěř mimo příkrmovací zařízení a vypouštět odchovanou zvěř:

Zařízení k příkrmování zvěře stejně jako příkrmování mimo příkrmovací zařízení může být zdrojem nežádoucího zvýšení trofie v území a možného zavlékání semen stanovištně nepůvodních druhů rostlin, včetně druhů invazních. Chráněná společenstva jsou citlivá na zvýšený obsah dusíku a fosforu v půdě a při příkrmování obsah těchto prvků v půdě roste, dochází tak ke zhoršování podmínek pro společenstva a druhy předmětu ochrany.

Cílem tohoto opatření není vyloučení mysliveckého hospodaření z plochy přírodní památky, pouze jeho usměrnění na místa, kde zřízení potřebných zařízení nebude mít negativní dopad na předměty ochrany PP.

ad e) hnojit pozemky, používat chemické prostředky:

Narušení chemismu a trofie území může omezit až znemožnit existenci druhů i společenstev uvedených v předmětu ochrany PP, zejména těch citlivých na chemismus prostředí či vázaných na stanoviště s nízkou trofickou úrovní. Hnojení vede k hromadění živin v půdě a postupnému nahrazení stanovištně původních druhů konkurenčně zdatnějšími rostlinami. Při aplikaci chemických látek (biocidů) pak dochází k přímé likvidaci rostlin a živočichů.

ad f) rozdělovat oheň:

Neregulovaný požár může vést k poškození samotného předmětu ochrany, zejména chráněného rostlinného společenstva.

ad g) vysazovat nebo vysévat rostliny anebo vypouštět živočichy:

Vysazování rostlin a vypouštění živočichů představuje značné riziko ať úmyslného nebo neúmyslného zavléčení invazních druhů, které mohou zcela degradovat hodnotné původní biotopy a vytlačit původní druhy flóry a fauny. Vysazování původních druhů, které se v území vyskytují (např. posilování jejich populací), může ohrozit genetickou stabilitu lokálních etablovaných populací a tím ohrozit tyto druhy na jejich existenci.

ad h) provozovat hromadné sportovní a turistické akce:

Souhlas orgánu ochrany je požadován zejména z důvodu nutnosti regulace a koordinace uvedených akcí. Vzhledem k malé rozloze území a jeho vysoké přírodovědné hodnotě je nutné vždy individuálně vyhodnotit, zda pořádáním uvedených akcí nebude docházet ke zvýšenému tlaku na předměty ochrany a biotopy zvláště chráněných druhů.

11.9. K vymezení hranice zvláště chráněného území

Navržená hranice PP je vedena po hranicích stávajících parcel katastru nemovitostí. Hranice byla navržena tak, aby všechny významné fenomény předmětu ochrany byly v území zahrnuty.

11.10. K vymezení ochranného pásma

Ochranné pásmo se nevyhlašuje.

Přílohy:

č. 1 – Orientační mapa PP

č. 2 – Katastrální mapa se zákresem PP

Příloha č. 1 – Orientační mapa PP Ostrov Markéta

přírodní památka Ostrov Markéta

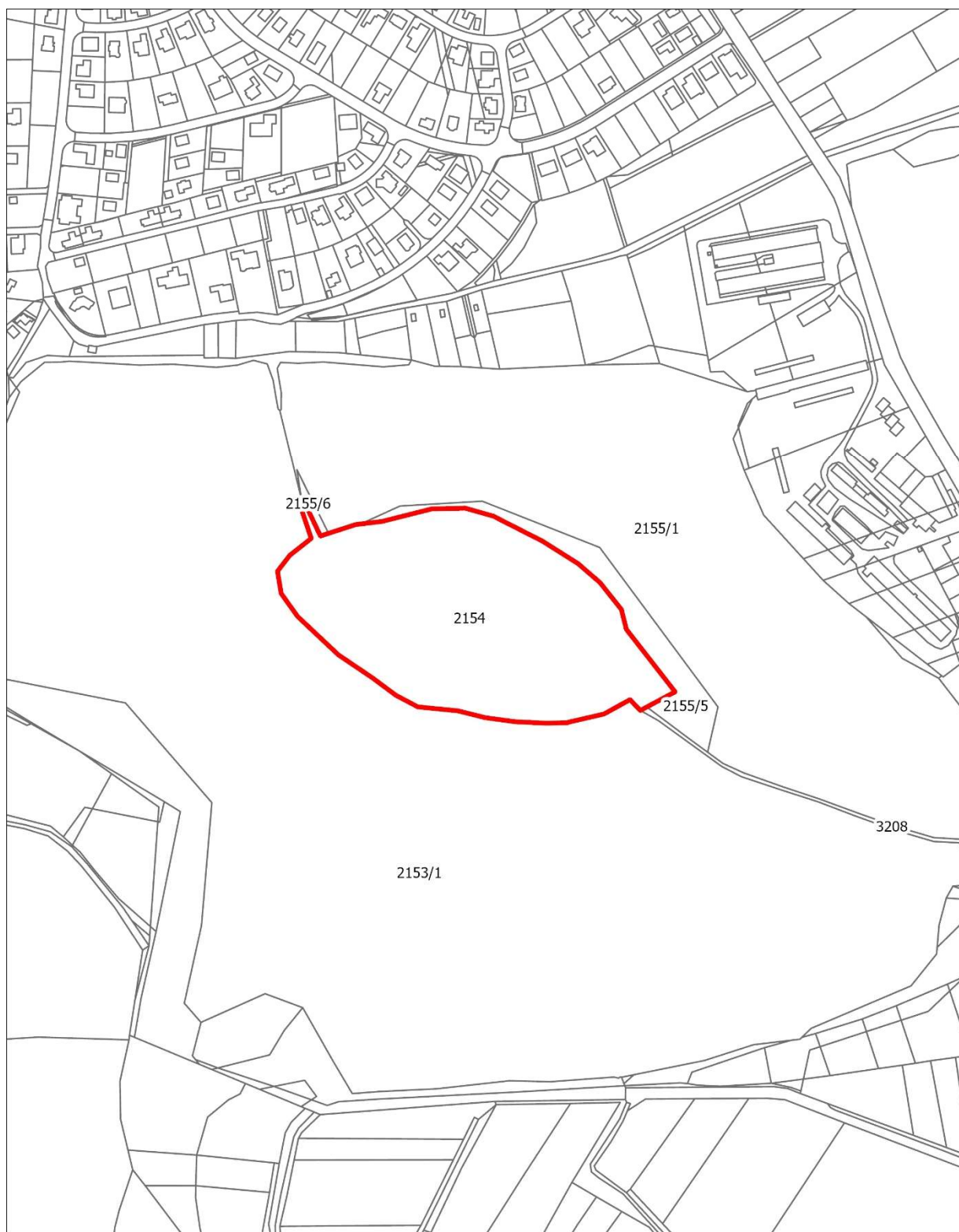

0 500 1 000 m

Podkladová data:
Základní mapa ČR 1 : 50 000, © ČÚZK

Vyhotovil:
Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví,
Jihočeský kraj, říjen 2022

Příloha č. 2 Katastrální mapa se zákresem PP Ostrov Markéta

 přírodní památka Ostrov Markéta
 katastr nemovitostí

0 50 100 m

Podkladová data:
katastr nemovitostí ČR k 1. 10. 2022 © ČÚZK

Vyhotovil:
Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví,
Jihočeský kraj, říjen 2022